

Zasedání Odborné skupiny VVZPO pro koncepční řešení problematiky života osob s poruchami autistického spektra

Datum: 29.10.2018

Poradu řídila: Martina Štěpánková (Úřad vlády ČR)

Přítomni: Ivana Blažková (MŠMT), Věra Čadilová (NAUTIS), Ladislav Dušek (ÚZIS), Blanka Espinoza (Úřad vlády ČR), Lenka Felcmanová (ČOSIV), Jana Hlaváčová (MZ), Miroslava Jelínková (Autistik), Petra Nováková (Úřad vlády ČR), Magdalena Paulusová (KVOP), Marta Pečeňová (Za sklem z. s.), Michal Roškaňuk (Adventor), Šárka Souchopová (Naděje pro Autismus), Romana Straussová (Centrum Terapie Autismu), Alena Šebková (OSPDL ČLS JEP), Jakub Šlajš (KÚ Středočeského kraje), Věra Švarcová (KÚ Vysočina), Magdalena Thorová (NAUTIS), Silvie Tomšíková (Domov Kamélie Křížanov), Štěpánka Vajnerová, Petra Valentová (proPAS), Miroslav Vosmik (VISK), Jan Vrbický (MPSV), Dagmar Zápotočná (Integrační centrum Sasov), Jana Zapletalová (NÚV)

Program jednání:

1. Statistika lidí s PAS dle dat z Národního zdravotnického informačního systému
2. Zpráva o realizaci úkolů uvedených v Podnětu k řešení situace života osob s PAS a jejich rodin
3. Vzdělávání

1) Statistika lidí s PAS dle dat z Národního zdravotnického informačního systému

Tento bod představil Ladislav Dušek.

Data jsou sbírána nově podle pravidel eGovernmentu. Pojišťovny zasílají data anonymizovaná, bez identifikátoru fyzické osoby, což proces implementace dat brzdí. Zdrojem dat Národního zdravotnického informačního systému (dále jen NZIS) je Národní registr hrazených zdravotních služeb ze zdravotního pojištění. Do roku 2016 nebylo možné tato data analyzovat. Export dat do centrálního úložiště se zpožďuje, dostupná jsou aktuálně data za rok 2015 až 2017. NZIS vyžaduje propojení zdrojů dat. Na základě kódu zdravotního výkonu je možné zjistit údaje o počtu diagnostikovaných pacientů, způsobu léčby, jejich migraci atd. Na základě toho je možné analyzovat nedostupnost péče nebo indikátory kvality.

U PAS data nemají tak silnou vypovídající hodnotu jako u jiných diagnóz. Je proto nutné počkat i na další data z dřívějších let. Zjištěná data se týkají pouze dětí, je proto otázka jak získat data i o dospělých lidech. Problém spočívá v napojení dat určité osoby na jiné zdroje dat, kdy není tato diagnóza vykazována. Národní registr PAS vzniknout nemůže a ani by to nebylo systémové řešení, je proto třeba zefektivnit tento systém.

Diskuse:

Jana Zapletalová: V oblasti školství bylo problémem vykazování kombinovaného postižení, které zkruslovalo počet dětí s PAS.

Alena Šebková: Data jsou zkreslená zavedením včasného záchytu. Ne všechny děti, co mají diagnózu vykázanou v rámci včasného záchytu, ji mají také potvrzenou. V tomto případě by se proto měla vykazovat diagnóza F.89.

Jana Gandalovičová: Vznese dotaz na Alenu Šebkovou, která se podílela na přípravě metodiky včasného záchytu, proč byla dětem při pozitivním záchytu automaticky přiřazena diagnóza PAS F.84 a ne např. Z.00. Tím došlo ke zkreslení dat. Navíc oprávnění stanovit tuto diagnózu má jen psychiatr či klinický psycholog.

Jakub Šlajs: Středočeský kraj prováděl šetření v zařízení sociálních služeb, kdy bylo zjištěno, že se u starších lidí objevuje kombinace mentální postižení a problémové chování. Pokud by byl vznesen dotaz na tuto kombinaci, bylo by možné získat data?

Ladislav Dušek: Je možné o data požádat, na webu ÚZIS je možné zadat požadavek.

Martina Štěpánková: O lepším vykazování diagnóz by bylo možné informovat v časopisech odborných společností.

Ladislav Dušek: Zdravotním pojišťovnám by se měly vykazovat jenom data relevantní k zdravotnímu úkonu, u všech vyšetření se diagnóza tedy neuvádí. Je možné provést průřezovou studii, pomocí které by se dosbírala data pomocí vykazování.

Marta Pečeňová: ČSSZ data sbírá, ale nejsou vykazovány všechny diagnózy.

Michal Roškaňuk a Šárka Souchopová: Lidé často svou diagnózu neuvádějí, protože ji vnímají jako stigma.

Jana Gandalovičová: Pro sběr dat by bylo možné využít Průkaz osoby s PAS.

Ladislav Dušek: Tím se zakládá národní registr PAS, ke kterému není zákonné zmocnění.

Jan Vrbický: MPSV se aktuálně věnuje otázce, jaké registry je možné propojit se zdravotnickými daty.

Závěr:

- Je třeba zlepšit vykazování diagnóz
- Řešit možnost svázání NZIS s daty ČSSZ

2) Zpráva o plnění Podnětu k řešení situace života osob s PAS a jejich rodin

Martina Štěpánková a Petra Nováková shrnuly postup přípravy Zprávy o plnění Podnětu k řešení situace života osob s PAS a jejich rodin a jejího předložení vládě. Zpráva se skládá ze sdělení ministerstev o tom, jak plnily úkoly, které jsou v jejich kompetenci. U každého úkolu bude uvedeno stanovisko k plnění, které zhodnotí, zda byl úkol splněn či ne. Po jednání Odborné skupiny bude zpráva upravena a její finální verze bude členům a členkám skupiny rozeslána. Následně bude předána do meziresortního připomínkového řízení. Dne 10. prosince 2018 bude projednána Vládním výborem pro zdravotně postižené občany a poté předána k projednání vládě. Plánuje se připravit navazující dokument s revizí úkolů a doplněním nových.

Následně byly projednávány jednotlivé úkoly dle oblastí materiálu.

Nejvíce byly diskutovány úkoly týkající se Průkazu osoby s PAS, terapií a vzdělávání.

Jana Hlaváčová uvedla, že podoba Průkazu osoby s PAS je finální, vydávat ho budou především praktičtí lékaři. Aktuálně je zadána objednávka na jeho vytištění a řeší se detaily tisku s tiskárnou.

Stále je však řešeno hrazení vydávání průkazů lékaři, tj. pod jaký výkon vydávání zahrnout. Každá lékařská specializace má uvedeny jiné výkony, nelze to tedy jednoduše sjednotit.

K oblasti Terapie vnesla Miroslava Jelínková dotaz, zda se bude aktualizovat seznam evidence based metod. Magdalena Thorová reagovala, že to je v gesci FN Motol. Ministerstvo zdravotnictví má v této oblasti v gesci dva úkoly, a to Podporovat rozvoj kognitivně behaviorální terapie a Vytvořit podmínky pro zahajování intervenčních terapeutických opatření po potvrzení podezření na PAS (ne až po verifikaci diagnózy). K těmto úkolům však nezaslalo text plnění. S MZ probíhala jednání ohledně možností využití vhodných terapií.

V rámci tohoto bodu bylo diskutováno také téma reformy psychiatrické péče, přičemž bylo dohodnuto, že této oblasti bude věnován samostatný bod na příštím jednání.

3) Vzdělávání

Vysoké školství

Miroslava Jelínková: Vzhledem k tomu, že je nedostatek odborníků pro tuto skupinu lidí, provedla průzkum výuky PAS na katedrách univerzit. Odpovědělo jen několik z nich. Pouze na Univerzitě Karlově je PAS povinný samostatný předmět. Na ostatních vysokých školách je součástí jiných předmětů. V rámci studia učitelství pro MŠ, ZŠ a SŠ na Ostravské univerzitě je téma PAS zařazeno, otázka je s jakým časovým fondem. Západočeská univerzita v Plzni uvedla, že se jedná o 7 až 10 % obsahu studia.

Lenka Felcmanová: Aktuálně je požádáno o nové akreditace na speciální pedagogiku, v rámci kterých je plánována výuka PAS tři semestry. Řešením by mohlo být zařadit vzdělávací obsahy týkající se PAS do standardu profese učitele.

Ivana Blažková: Vysoké školy jsou autonomní, mohou tedy mít studijní plány různorodé, kvalifikace se může lišit.

Novela vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Ivana Blažková: Novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných je stále ve stavu před podpisem ministra. Dále odpověděla na dotaz, že v rámci této vyhlášky bude specifikováno omezení počtu asistentů pedagoga na děti.

Lenka Felcmanová: Školy dělí vysoko početné třídy na skupiny a toto dělení je třeba podpořit. Omezení počtu pedagogů a asistentů pedagoga na 2,5 úvazku je problematické. Pokud není žák spádový v dané škole, nemá na asistenta pedagoga nárok?

Ivana Blažková: V rámci přechodného období je možné přestrukturovat třídy. Dané omezení počtu asistentů pedagoga je navrženo proto, že si rodiče stěžovali na narušování výuky ze strany asistentů pedagoga. Ředitel by si měl upravit rozdělení tříd tak, aby byli žáci se SVP lépe rozmístěni.

Lenka Felcmanová: Potřeba asistenta pedagoga se často objevuje až později po zahájení školní docházky, není tedy možné předem dle tohoto kritéria uspořádat třídy. Omezení počtu pedagogů ve třídě nemá vliv na rozmístění dětí se SVP. Dalším problémem, který se aktuálně objevil, je umožnění toho, aby do speciálních tříd byli zařazeni žáci s různými diagnózami. Pedagogové ale nemusí být experti na všechny diagnózy, proškolení a znalost metod je mezi speciálními pedagogy různá, někdy i nedostatečná. Je třeba zajistit těmto žákům kvalitní pedagogy a interdisciplinární péči.

Ivana Blažková: Jednoduchost škol neexistuje, MŠMT realizovalo na toto téma průzkum. Pedagog má zákonem uloženo se 12 dní vzdělávat. Existuje skupina dětí s psychiatrickou diagnózou v řádech promile, které nejsou schopny výuky v běžné škole.

Lenka Felcmanová: Není dostatečně řešen systém podpory dětí s problémy v chování, zkoncentrování těchto dětí v jedné třídě může jejich stav ještě zhoršit.

Ivana Blažková: Zodpověděla dotaz týkající se situace, kdy rodič nepodepíše navržený individuální vzdělávací plán, s tím, že danou věc řeší metodika.

Jana Zapletalová: Doplnila, že při nesouhlasu se individuální vzdělávací plán dokola opravuje, přičemž lhůta pro jeho nastavení je do 4 měsíců od rozhodnutí o jeho přiznání. Pokud do této doby není aplikován, je třeba nahlásit tuto skutečnost školnímu poradenskému zařízení.

Miroslav Vosmik: Často se objevuje problém s nekompetentností pracovníků poraden a SPC.

Financování SPC

Věra Čadilová: Dotační normativy na žáka pro soukromá školská poradenská zařízení jsou výrazně nižší než pro školská poradenská zařízení zřizovaná kraji. Nová legislativa neumožňuje úkony spojené s nastavováním podpůrných opatření při vzdělávání žáků s PAS zpoplatnit (na rozdíl od zpoplatnění vzdělávání žáků v soukromých školách a školkách). Úkony spojené s nastavováním podpůrných opatření ale představují 99,9 % práce školských poradenských pracovníků, zařízení kvůli nižším dotacím pak chybí peníze na pokrytí provozních nákladů. Jedná se o diskriminaci soukromých poradenských zařízení, jejich existence je ohrožena a tím i péče o žáky s PAS v jejich péči. Tento stav je v rozporu s doporučeními ochránkyně veřejných práv, který směrem k MŠMT žádá o navyšování kapacit SPC a PPP, která pečují o žáky s PAS. Stát by měl na tuto skutečnost reagovat vyrovnaním dotačních podmínek pro státní a soukromá poradenská zařízení.

Úkoly

Ministerstvo zdravotnictví

- navázat komunikaci s lékaři, aby bylo vykazování diagnóz precizní a nedocházelo tak ke zkreslení údajů v NZIS

Ministerstvo práce a sociálních věcí

- sjednat schůzku se zástupci ČSSZ a ÚZIS, aby došlo k posouzení, zda jsou data sbíraná ČSSZ relevantní pro NZIS a případně nastavit jejich propojení
- zvážit možnosti využití jiných registrů dat pro účely NZIS

Sekretariát VVZPO

- rozešle finální verzi Zprávy o plnění Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin
- uspořádá další jednání Odborné skupiny, na jehož programu bude reforma psychiatrické péče a téma vzdělávání

V Praze dne 29.10.2018

Zapsala: Petra Nováková
tajemnice VVZPO

Schválila: Martina Štěpánková
předsedkyně Odborné skupiny